

Lainsäädäntöneuvos Annika Parsons
puh 050-3259860

Hallintovaliokunta 30.4.2021

HE 248/2020 vp - Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain 105 ja 109 §:n muuttamisesta

TAUSTAA:

Viranomaisverkko on yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, pelastustehtäviin tai väestönsuojeluun liittyvien tarpeiden vuoksi rakennettu viestintäverkko. Pelastuslaitokset käyttävät viranomaisverkon viestintävälineitä (radio-puhelimia) pelastustoiminnassa. Viranomaisverkon radiopuhelinten kuuluvuus voi estyä rakennuksen rakenteellisten syiden johdosta.

Voimassa olevan pelastuslain (379/2011) 109 §:n mukaan, jos sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 250 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisverkon käytettävyys rakennuksessa tai rakennelmassa, jossa on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski, on estynyt rakennuksesta tai rakennelmasta johtuvasta rakenteellisesta syystä ja viranomaisverkon käytettävyys ei ole riittävä pelastustoiminnan asianmukaiseksi suorittamiseksi, alueen pelastusviranomaisen voi määrätä rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavia laitteita ja pitää ne toimintakunnossa.

Määrättävillä laitteilla varmistetaan pelastustoimen radioliikenne esimerkiksi savusukellustilanteissa. Säännöksessä tarkoitettuja laitteita ovat esimerkiksi laajakaistatoistimet ja niihin kuuluvat antennit tai kaapelointi.

Pelastuslain 105 § 1 momentin kohta 14 mahdollistaa uhkasakon ja teettämishan asettamisen muun muassa sille, joka laiminlyö velvollisuuden hankkia ja pitää toimintakunnossa pelastusviranomaisen 109 §:n nojalla määräämiä viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavia laitteita. Uhkasakosta sekä teettämisen- ja keskeyttämishuosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Laki sähköisen viestinnän palveluista muutettiin vuonna 2019 (52/2019). Lain 29 a luvussa säädetään viranomaisverkon ja viranomaisviestintään liittyvien verkko- ja viestintäpalvelujen tarjoamisesta. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutos mahdollistaa tällä hetkellä käytössä olevan viranomaisverkon (Virve) korvaamisen laajakaistaisella viranomaisviestintäpalvelulla (Virve 2.0). Lisäksi viranomaisviestintäpalvelu voi perustua kaupallisen teleyrityksen tarjoamaan matkaviestinverkkoon. Voimassa olevaa pelastuslakia ei muutettu sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutosten yhteydessä.

PELASTUSLAIN MUUTTAMINEN:

Esityksen mukaan alueen pelastusviranomaisen voisi määrätä myös rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä

Esitys

SM2032839

00.00.01.00.00

19.11.2020

SMDno-2019-1460

viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun käytettävyyttä varmistavia laitteita ja pitämään ne toimintakunnossa.

Uusi laajakaistainen viranomaisviestintäpalvelu ei ole viranomaisverkko, koska viranomaisverkko on tiettyjen viranomaistoimintaan liittyvien tehtävien vuoksi rakennettu viestintäverkko. Laajakaistainen viranomaisviestintäpalvelu perustuu teleyritysten jo olemassa olevaan viestintäverkkoon, joten siitä ei tule viranomaisverkkoa eikä myöskään turvallisuusverkon osaa, vaikka sen käyttötarkoitus onkin sama kuin viranomaisverkko Virven, ja vaikka siihen sovelletaan turvallisuusverkkoa ja sen palveluita koskevia säännöksiä.

Viranomaisliittymillä tarkoitetaan sekä nykyisen viranomaisverkon (Virve ja TUVE) että uuden laajakaistaisen viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun käyttöön oikeuttavia liittymiä (Virve 2.0). Ehdotus vastaa viranomaisverkon liittymiin oikeutettujen käyttäjäryhmien osalta nykytilaa.

Nykyinen Virve-verkko saavuttaa teknologisen elinkaarensa pään arviolta vuonna 2030. Uudet viranomaisviestintäpalvelua varmistavat laitteet tulisi saada käyttöön vuoden 2025 vuoden loppuun mennessä. Esityksen mukaan pelastusviranomaisen voisi antaa määräyksen nykyisen viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavien laitteiden hankkimisesta siihen saakka, kunnes alueella on siirrytty käyttämään yksinomaan viranomaisviestintäpalvelua.

Kustannusvastuu sisäverkon toteuttamisesta säilyisi nykyiseen tapaan rakennuksen tai rakennelman omistajalla ja pelastusviranomaisen määräykset kohdistuisivat samoihin rakennuksiin kuin nykyisinkin.

Pelastusviranomaisen määräystä ei voitaisi kuitenkaan kohdistaa sellaiseen maanpuolustukseen tai kansalliseen turvallisuuteen liittyvään rakennukseen tai rakennelmaan, jossa käsitellään turvallisuusluokiteltua tietoa ja jota koskevien viranomaisen antamien määräysten mukaan kyseiseen tilaan ei saa rakentaa viranomaisviestintäpalvelua. Tällaisia tiloja ovat puolustushallinnon ja muiden turvallisuusviranomaisten käytössä olevat rakennukset, joilla on keskeinen merkitys maanpuolustukselle ja kansalliselle turvallisuudelle. Viranomaisen tulisi huolehtia, että pelastustoiminta tällaisissa tiloissa voidaan suorittaa asianmukaisesti ja turvallisesti.

Lisäksi alueen pelastusviranomaisen voisi määrätä uhkasakon ja teettämishan sille, joka laiminlyö velvollisuuden hankkia ja pitää toimintakunnossa pelastusviranomaisen määräyksen mukaisesti viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun käytettävyyttä varmistavia laitteita.

Esitys parantaa sekä yhteiskunnan turvallisuutta että kansalaisten henkilöturvallisuutta ja avun saamista tulipalossa ja muussa onnettomuustilanteessa. Ehdotus varmistaa pelastusviranomaisten mahdollisuuden suorittaa asianmukaisesti lakisääteisiä tehtäviään ihmisten pelastamiseksi tulipaloissa ja muissa onnettomuuksissa sekä parantaa pelastustyöhön osallistuvien työtuavuutta.

VOIMAANTULO:

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.